

มหาวิทยาลัยมหิดล

www.mahidol.ac.th

'เกษตรยั่งยืน' สร้าง 'เศรษฐกิจชุมชน' ก่อนก้าวสู่ 'เศรษฐกิจโลก'

แม้ไทยจะได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ (Rockefeller Foundation) มานานนับศตวรรษ โดยเริ่มต้นที่ด้านสาธารณสุข แต่ด้วยสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง ทำให้โลกในยุคปัจจุบันได้ขยายขอบเขตสู่ "การเกษตรและสิ่งแวดล้อม" ที่จะทำให้โลกยั่งยืนได้ต่อไปอย่างแท้จริง ภายใต้แนวคิด "Resilience Agriculture"

รศ.ดร.ณัฐวุฒิ พิมพา ประธานสาขาการจัดการที่ยั่งยืน วิทยาลัยการจัดการให้ความหมาย Resilience Agriculture ว่าเป็น "ความจำเป็นใหม่เพื่อความยั่งยืน" ของเกษตรโลกที่ต้องดำเนินไปโดยมีตัวแปรที่สำคัญ คือ การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศเพื่อความยั่งยืน

วิทยาลัยการจัดการ (CMMU) เป็นพันธมิตรหลักร่วมกับ โครงการจัดตั้งวิทยาเขตนครสวรรค์และมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ ร่วมค้นหาความหมายและแนวทางสู่ "Resilience Agriculture" ภายใต้บริบทเพื่อการพัฒนา "เกษตรชุมชนนครสวรรค์" ซึ่งเป็นหนึ่งในกิจกรรมหลักในประเด็นผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่ออุตสาหกรรมหลักในประเทศไทย

จากการจัดให้เครือข่ายที่มาจาก "ผู้นำชุมชนและเกษตรกรนครสวรรค์" ได้ร่วมระดมสมองเพื่อสร้างข้อสรุปในประเด็นสิ่งที่ท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ และทำอะไรเพื่อทำให้ชุมชนได้เข้าถึงแก่นแท้ของปัญหาการเกษตรด้วยกรอบของความยั่งยืน โดยมีทีมนักวิชาการ

ทำหน้าที่เป็น "พี่เลี้ยง" แนะนำและร่วมพัฒนา "องค์ความรู้" จากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สร้างให้เกิด "ความตระหนัก" ถึงความจำเป็นของการนำแนวคิดความยั่งยืนมาประยุกต์ใช้

ต่อมาผลงานในเรื่องนี้ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติ "Sustainable Economies" ในภาพรวมนั้น เกษตรกรจำเป็นต้องเริ่มต้นจาก "การจัดลำดับความสำคัญ" พร้อมวิเคราะห์ถึงปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นอุปสรรค หรือสิ่งที่ส่งเสริมความยั่งยืนก็ได้ ตัวอย่างเช่น หากต้องการสร้าง "ความมั่นคงทางอาหาร" เพื่อให้ชุมชนได้มี "ปลา" บริโภคอย่างเพียงพอ และสามารถนำไปจำหน่ายต่อภายนอกชุมชน เขาจะต้องมีความเข้าใจในธรรมชาติของการจัดการเรื่อง "น้ำ" ให้ "พร้อมเผชิญต่อสภาพแห้งแล้ง"

ตลอดจนมี "วิธีการจับปลา" ที่เหมาะสมไม่ทำลายสภาพแวดล้อม เพื่อให้สามารถจับปลาได้อย่างยั่งยืนต่อไป เป็นต้น องค์ความรู้จากชุมชนนั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก และมหาวิทยาลัยก็สามารถทำงานร่วมกับชุมชนเพื่อสร้างมูลค่าองค์ความรู้ของชุมชนให้เกิดขึ้น

เพื่อความยั่งยืนของชุมชนเอง

นอกจากนี้ การที่ทางมหาวิทยาลัยได้ส่งทีมงานไปเรียนรู้ด้านความยั่งยืนที่ศูนย์ UNITAR, University of Victoria สหพันธรัฐแคนาดา ทำให้ทีมงานเข้าใจถึงตัวอย่างที่ดีด้าน "การบริหารและการจัดการข้อมูลสารสนเทศเพื่อความยั่งยืน" ที่สามารถนำมาปรับใช้กับประเทศไทยเพื่อสร้างการยอมรับในเวทีโลก

สิ่งที่ตัวแทนจากมหาวิทยาลัยได้เรียนรู้และนำมาปรับปรุงใช้ในงานด้านความยั่งยืนกับชุมชนมีมากมาย เช่น เรียนรู้ว่าในทุกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องจะมีการแสดงข้อมูลการใช้ทรัพยากร อาทิ น้ำ และพลังงาน ตลอดจนการปลดปล่อยคาร์บอนเพื่อแสดงมาตรฐานยั่งยืนโลกแทบทั้งสิ้น และสามารถนำข้อมูลมาใช้วางแผนเกษตรยั่งยืนได้

ที่สำคัญการนำสหวิทยาการมาประยุกต์ใช้ เช่น วิศวกรรมศาสตร์ สังคมศาสตร์ สาธารณสุข และการสื่อสาร จะทำให้การทำงานด้านความยั่งยืนมีความเข้มแข็ง และแน่นอนว่า มหาวิทยาลัยสามารถเป็นหนึ่งในองค์กรที่ส่งเสริมความยั่งยืนของชุมชนในแนวทางนี้

ถึงเวลาแล้วที่ประเทศไทยควรเร่ง "เตรียมพร้อมเกษตรกร" เปิดกว้าง "องค์ความรู้เพื่อความยั่งยืน" จาก "มหาวิทยาลัยสู่ชุมชน" ซึ่งนับเป็นภารกิจสำคัญของ CMMU เพื่อการสร้าง "ความมั่นคง" ให้กับ "เศรษฐกิจชุมชน" ก่อนก้าวสู่ "เศรษฐกิจโลก"